

СПРАВА «ДЕДЕШ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF DEDESH v. UKRAINE)

(заява № 50705/13)

Стислий виклад рішення від 14 січня 2021 року

У січні 2011 року Скадовський районний суд визнав заявника винним за обвинуваченнями у вимаганні і вчиненні хуліганства із застосуванням зброї та призначив покарання у виді позбавлення волі на строк три роки з обчисленням цього строку з моменту набрання вироком законної сили. Заявник не оскаржував цей вирок і почав відбувати своє покарання з травня 2011 року.

24 січня 2013 року Каланчакський районний суд (далі — Каланчакський суд) в іншій кримінальній справі визнав заявника винним у «незаконному придбанні та зберіганні наркотичних засобів без мети збуту» та обрав йому покарання у виді позбавлення волі строком на один рік та вирішив, що покарання заявника слід розглядати як поглинуте більш суворим покаранням у виді позбавлення волі на строк три роки, обраним вироком від січня 2011 року. Заявник не оскаржував цей вирок.

До набрання вироком законної сили Каланчакський суд за участю прокурора, але за відсутності заявника або його захисника провів два судових засідання, на яких виніс постанови про внесення змін в резолютивну частину вироку від 24 січня 2013 року, якими до строку відбуття заявником покарання зараховувався лише певний період тримання заявника під вартою під час досудового слідства, у зв'язку з чим, строк відбуття заявником покарання змінювався. Заявник не оскаржував ці постанови, або вирок із внесеними цими постановами змінами.

У липні 2013 року Оріхівський районний суд задовольнив подання адміністрації установи виконання покарань про умовно-дострокове звільнення заявника та з огляду на те, що вироком від 24 січня 2013 року заявника було засуджено за злочин, пов'язаний з незаконним обігом наркотичних засобів, встановив щодо нього адміністративний нагляд строком один рік. Заявник не оскаржував цієї ухвали.

До Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) заявник скаржився за пунктом 1 та 5 статті 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) на незаконність тримання його під вартою з 24 січня 2013 року до умовно-дострокового звільнення та на відсутність у нього забезпеченого правовою санкцією права на відшкодування у зв'язку з цим. Також заявник скаржився за пунктом 1 статті 6 Конвенції на проведення за його відсутності та відсутності його захисника двох судових засідань, на яких були внесені зміни у вирок. Крім того, заявник скаржився за статтею 8 Конвенції на порушення його права на повагу до його приватного життя у зв'язку з адміністративним наглядом, встановленим щодо нього після умовно-дострокового звільнення, а також за статтею 2 Протоколу № 4 до Конвенції у зв'язку з тим, що адміністративний нагляд строком на один рік був порушенням його права на свободу пересування.

Розглянувши скарги заявника за пунктом 1 та 5 статті 5 Конвенції Європейський суд дійшов висновку, що заявник не вичерпав усі національні засоби юридичного захисту, оскільки він не скористався доступною йому процедурою апеляційного оскарження вироку від 24 січня 2013 року. Крім того, Європейський суд зазначив, що право на відшкодування шкоди, гарантоване пунктом 5 статті 5 Конвенції, виникає лише при встановленні національними органами влади або Конвенційними установами порушення одного з пунктів статті 5 Конвенції. Скаргу заявника за пунктом 1 статті 5 Конвенції Європейський суд відхилив відповідно до пунктів 3 та 4 статті 35 Конвенції у зв'язку з невичерпанням національних засобів юридичного захисту, отже скарга заявника за пунктом 5 статті 5 Конвенції Європейським судом теж відхилена як несумісна з положеннями Конвенції за критерієм *ratione materiae* відповідно до підпункту «а» пункту 3 статті 35 Конвенції.

Щодо скарги заявника за пунктом 1 статті 6 Конвенції Європейський суд зауважив, що невикористання заявником доступної йому звичайної процедури апеляційного оскарження розглядається як невичерпання ним національних засобів юридичного захисту, та відхилив цю скаргу відповідно до пунктів 1 та 4 статті 35 Конвенції.

Розглянувши скаргу заявника за статтею 8 Конвенції Європейський суд зазначив, що обмеження, застосовані до заявника можуть у принципі бути необхідними в контексті боротьби з незаконним обігом наркотиків, однак у справі заявника національні органи влади не навели жодного обґрунтування, окрім формального посилання на засудження заявника за «злочин, пов'язаний з незаконним обігом наркотичних засобів», не проаналізували всі індивідуальні обставини справи заявника та не пояснили, чому в його справі обмеження, встановлені щодо нього, були необхідними. Європейський суд вказав, що втручання у право заявника на повагу до його приватного життя не можна вважати таким, що ґрунтується на відповідних і достатніх підставах та не може розглядатися як «необхідне у демократичному суспільстві» і констатував порушення статті 8 Конвенції.

Щодо скарги заявника за статтею 2 Протоколу № 4 Конвенції Європейський суд дійшов висновку, що він розглянув основне юридичне питання, порушене у цій заяві стосовно заходу адміністративного нагляду, і необхідність у винесенні окремого рішення щодо прийнятності та суті цієї скарги відсутні.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД

1. *Оголошує* прийнятною скаргу за статтею 8 Конвенції;
2. *Оголошує* неприйнятними скарги за пунктами 1 та 5 статті 5 Конвенції, а також за пунктом 1 статті 6 Конвенції;
3. *Постановляє*, що було порушено статтю 8 Конвенції;
4. *Постановляє*, що немає необхідності розглядати прийнятність та суть скарги заявника за статтею 2 Протоколу № 4 до Конвенції;
5. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику 1 200 (одну тисячу двісті) євро в якості відшкодування моральної шкоди та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

6. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції».